

уређењем, а што је најважније – са њиховим развијеним традицијама верске толеранције и плурализма), сасвим могуће да постоје политичке партије које у свом називу имају одредбу „хришћанска“, дотле је у савременој Русији ситуација другачија. Русија је изворно вишенационална и вишеконфесионална земља, која сада проживљава врло сложену прелазну етапу свог развоја, за коју је, поред осталог, карактеристично нагло заоштравање верског фундаментализма и ксенофобичног расположења. Овде је то уношење диференцијације по верској припадности у сферу политичке борбе за власт, бременито опасностима од раскола друштва на национално-верске компоненте. А то ће неизбежно довести до поткопавања безбедности државе, па значи и до кршења права њених грађана. Да би схватили сву сложеност ситуације, треба узети у обзир чињеницу да према последњем попису становништва у целој Русији, у њој живе 193 етничке заједнице, које имају најразличитије верске погледе.

Друга група права, у чијој уставноправној заштити се испољава специфичност, а која је својствена Русији и другим постсоцијалистичким државама, јесу социјално-економска права.

С једне стране, пред органима за контролу уставности тих земаља стоји задатак да путем заштите права приватне својине, слободе договора и права на слободну предузетничку делатност помогну у формирању и јачању правних института тржишне економије. Али, при том је веома потребно посветити посебну пажњу (ја бих чак рекао – нарочито брижно се односити према) заштити социјалних права. Ово уопште није условљено остацима социјалистичке прошлости и чак не ни релативно ниским животним стандардом већине грађана, него потребом да се исправе неправилности приватизације социјалистичке својине, да се у насталим условима обезбеди максимално могућ ниво социјалне правде и да се сачува друштвено-политичка стабилност. За разлику од Западне Европе, где се успостављање тржишног друштвено-економског уређења одвијало вековима, у постсоцијалистичким државама је направљен оштар заокрет у својинским односима, чија је полазна тачка била приватизација невиђених размера и невиђеног темпа. При томе су неретко кршене не само фундаменталне норме права и морала, већ и важеће законодавство у једној или другој земљи. Неправедност извршене приватизације је најболнији проблем за наша друштва. У разним земљама нове демократије она се манифестује у различитом степену, што умногоме зависи од изабраног модела приватизације. Мислим да нећу погрешити ако кажем да је у Русији тај проблем нарочито оштро изражен.

Свој допринос решавању овог проблема Уставни суд Русије види пре свега у заштити социјалних права оних слојева становништва који су остали одсечени од процеса приватизације нашег заједничког социјалистичког наслеђа. Под заштитом тих права Суд подразумева не